

atkvøðu fyri tolli. Hon visti ikki av, at hon samstundis rópti tví vorðid sambandsmonnum sýslumanni Djurhuus á Tveroyri og O. F. Joensen í Klaksvík, sum eisini høvdu greitt atkvøðu fyri hesum sama tolli.

Annaðhvørt er tað álitið óvít, ið feilar »Tingakrossi«, ella er tað tað, at sjálfstýrismenn nú ætla at noka fyri at taka ímóti statspengum. Men hví siga teir tað so ikki beint út?

Komið so fram við einum uppskoti.

Ella er tað tóm orð og tann bera luft, ið »Tingakrossur« rópar upp um?

Ja, nú fáa vit at síggja.

J. H. Danbjørg.

Frá útheiminum.

Verður kriggj sigst England at ætla at senda øll sín sjúku børn til Australia. Læknarnir hava sagt, at tað vil vera ein gleði og ein heiður at veita teim ta bestu sjúkrahjálpi.

Um ikki kriggið brestur á í fyrstu lotuni ætla England at flyta sínar loftsløtavenjingar til Kanada. Orsøkin til hesa flytan er, at England er óviltið til at venja loftflotan í longdarflúgving.

Tað sigst, at England eigur ein líka stóran sjóflota sum allar antikominternmaktirnar (Týskaland, Italia og Japan) tilsamans. England hevur eina »tonnage« uppá 2 milliónur 51 túsund tons, meðan Týskaland, Italia og Japan hava eina »tonnage« uppá 2 milliónur 23 túsund tons plus slagskipini, ið Japan byggir í Oynd. Sambandsstatirnir, Frakland og England hava tilsamans 4 milliónur 400 tons, altsó um tvær reisir so nógv sum aksamaktirnar.

Kina verður um stutta tíð at hava ein av verðaldar bestu og størstu herum. Ensks og fronsk militærtíðindi vilja vera við, at tað er við at venja sær upp ein her uppá ikki minni enn 10 milliónur, útgjordan við rögnum av øllum nútíðans kriggsáðnum sum skriðdrekum, flúgvumaskinum o.s.f. Henda »mirakulher«, sum Kinamenn skíra hann, ræðast Japanarnir. Hann er eisini ein »strika í rokningini« hjá Týsklandi og Italia, sum hava vónað at fáa borið tað so í band, at Ruslands hendur skulu verða bundnar av Japan, tá ið tey loypa á tað. »Vit hava tíð«, siga Kinamenn, »at bíða eftir hesum heri. Hann skal ikki nýtast, fyrr enn hann er fullvandar — men tá skal hann sláa Japanarnar og reka hvønn einasta av teimum út av Kina heilagu jørð.«

Grikkaland, ið eina ferð í søguni var hin lýsandi frælsis- og mentunarsjóna, er nú vorðið trældómsins land. Tá Mussolini hevði rænt Albaníu, bleiv Grikkaland »brennandi«. Tað er hin »strategiska« brúgvín, ið førir yvir um til tær teltvíðliggjandi Orientsins oljuleldur og aðrar ríkiðsmaskeldur.

Hitler hevur brúk fyri Grikkalandi á vegnum móti Eystri.

Mussolini má hava tað fyri at fremja Meðalhavsplánnir sínar, ið eru at verða einaharri á hesum havi.

England er ímóti Mussolinis plánum og ynskir sær oynda Korfu sum herflotamiðstöð í vaktarhaldinum yvir Adriaterhavinum.

Og Grikkaland sjálvt! Hvat sigur tað? Hvat vil tað?

Menn vilja vera við, at er tað nakað land, ið einki hevur at siga viðvíkjandi síni egnu lagnu, so er tað Grikkaland. Tað má finna seg í at vera kastibloka hjá stórmahtunum.

Orsøkin hertil er tess innlendis óskil. Hitt grikska fólkid hevur ongatið verið eitt »einsrætt« fólk. Tess íbúgvavar hava altíð selt hitt persónliga frælsi sum hægsta mið og mál. Men tað hevur ikki dugað at varðveitt og notið tað góða, ið demokratiska stýrisslagi kann geva, tess individualisma var ov stór, úrtarði seg til anarki. Tá premierministari Demertzio doyði í 1936 var hin grikski politikkurin í einari vónleysari flokju: Íhaldsmenn, liberalir, vinstrumenn... allir lógu í ramastu illstöðu og beinleiðis kriggi sína millum, kundu ikki verða samdir um nakað. Ein endi mátti koma á hesum óskili — ein útvegur mátti finnast. Men hesin útvegur varð generalis Metaxas einaræðis versta miðaldarliga harðræðiskúgan av øllum frælsi, allari friari hugan — allari »individualismus«. Tá ið tað er hetta stýrið, ið allarmíst av øllum stýrissluttum, ið hóska Grikkum, stendur Metaxas einsamallur við nokrum fáum við sína lið umframt herinum, ið er hansara »bandlangari«, ímóti øllum fólkunum. Hansara stýri er tí róleyst og eigur onga styrki í uttanríkispolitikkinum. Allir menn vita, at í somu lotu, herur Metaxas verður sendur móti útlandis fíggindum, verður fólkid at gera uppreisn og gera enda á honum. Tá harðveldi hansara er ræðuligt. Í túsundatali av radikalum, liberalum, javnaðarmonnum og øðrum demokratiskt hugaðum monnum hevur hann sett eina ríkið í útleigd uttan minstu rættargönd. Yvir 4000 menn og kvinnur sita í koncentrationarhøllum. Alt hitt versta nútíðans »terrorapparát« hevur hann sett í gongd. Hann, ið lesur eina »skeiva« bók ella heldur við eini »skeivari« framförslu í sjónleiki, verður við tað sama settur sum farligur. Hetta seinasta er eitt torført arbeiði diktatorurin hevur upptikið sær. Ti hin grikski klassiski bókhæimin er fullur av lovsangi til frælsi. Huga sær, at í dag er í Grikkalandi forboð ímóti at leika tað, ið Aristofanes, Euripides og mangir aðrir ódeyðiligir grikskir rithøvundar hava skrivað. Tá ið so er vorðið, sigur tað seg sjálvt, at menn sum Tolstoy, Kant, Spinoza, Darwin, Marx, Freud, Spengler og Dostojewsky eru bannaðir av Metaxas. Straffirnir eru hervíligir — myrðan og ræðuligastu pínslur eru vápn hansara. Teir,

ið ikki verða dripnir, skotnir bankaðir, svoltaðir í hæl, hevur Metaxas frægd í at geva amerikanska olju og nýðta til at lata seg úr øllum klæðum og naknir sita á ísi o. s. fr.

Grikkaland hevur ikki so stóran týðning í sær sjálvum við tí, ið tað kann geva av sær. Tess týðningur liggur í, hvat ið landið kann nýtast til í tí stórpólitiska spælinum. Men tí liggur tað eisini fyri at koma mitt í ragnarokkarrokið.

Hin stóri spurningurin er: hvør verður tað, ið fer avstað við tí? Metaxas »sympatiserar« við fascismuni og nazismuni — meðan fólkid yvirhevdur heldur við demokratismuni.

Alfons kongur vil ikki vera Francos fangi, og hevur hann tesvegna ikki viljað tikið við fangalistanna tilbóði um at gerast kongur aftur í Spania. Franco og fangalistarnir krevja nevniliga, at hann, um hann tekur við teirri sponsku krúnuni aftur, skal vera einaræðislandunum og Franco og fangalistunum trúgvur og lídin. Hetta helt Alfons vera ov harðar treytir og vera miðkandi fyri kongamaktina.

Fyrrverandi presidentur í Tjekkoslovakium, Benes, hevur í talu, hann hevur hildið í Englandi, sagt: Demokratismen og frælsismen sigur í Europa týður frælsi fyri land mitt. Sagan hevur longu dómt, og hon hevur forðmt einaræðis stjórnarlagið, og hon hevur eisini forðmt tess leiðarar. Tey komandi fyrstu árin vilja sýna, um hesin dómur er rættur. Min vísdaligi yvirbevisningur er, at dómurin er rættur. Eitt samfelag hevur ongatið hildið sær uppi, tá ið rætturin til frælsi og til ta friu menniskjaliga menning er avlíkin. Í søgunnar myrksku skeiðum er frælsiskampurin hildið fram, og hann verður eisini í dag framhildið, inn til frælsi aftur hevur sigrað.

Ræður England yvir deyðastrállum mót flúgvaaðlopum? Sum áður sagd frá, hevur England nýliga haft eina heilt stóra herflúgvavaroynd. Yvir 1300 flúgvumaskinar tóku lut í royndini. Í umtaluni av hesi roynd er framkomið, at tað, ið ger England so trygt í støðni móti Týsklandi, er, at tess vísdaliga menn hava funnið ta sokallaðu deyðastrálu. Hverviðt helta er rætt, er sjálvandi ivingasamt, tí tað hevur so ofta ljóðað frá, at menn skulu hava funnið hesar strálar. Men hvussu tað nú er vorðið við hesum, so er eitt givið. Tað er, at bæði England og Frakland kenna seg tryggja í, at eitt loftsløtaðlop á vestmaktirnar er skaðaleyst, so væl vorðin nú er gjørd. England og Frakland halda seg ikki bert vera sterk í verndini. Tey meta seg at vera Týsklandi og Italia yvirleikin eisini í álopum frá luftini.

Tað verður ikki kriggj í ár, siga flestir enskir uttanríkisjournalistar. Eitt enskt blað hevur spurt.

AKTIESELSKABET FØROYA BANKI

Hovedkontor: THORSHAVN

Stiftet 1906.

Afdeling: TRANGISVAAG

AKTIEKAPITAL OG RESERVER KR. 900.000.

Bankforretninger af enhver Art udføres.

Kontortid 11—3. Lørdag 11—2.

FØROYA VANLUKKUTRYGGING

Skal nakar vanlukkutryggja seg sjálvan ella onnur, boða frá vanlukkutílburið ella fáa skil uppá annað vanlukkutrygging viðvíkjandi og situr ov óhøgla fyri til at kunna venda sær heimleiðis til tryggingina, vil hann hjá einumhvørjum av umboðsmönnum fáa lagt sær lag á og eisini fáa góldið limagjald sitt.

Umboðsmenn eru:

B. Mortensen, sóknarfúti, suðuri í Vági.
K. Djurhuus, sýslumaður, á Tveroyri.
H. Edw. Hjal, brævasavnari, á Sandi.
Chr. Larsen, sýslumaður, í Sorvág.
H. Nols, kassameistari, í Vestmanna.
S. P. úr Konoy, lætari, við Gøtugjógv, og
A. Ellingsgaard, brævasavnari, á Eiði.
Haakon Hansen, sýslumaður, Klaksvík.

Ótryggjaður maður gloymir skyldu sína móti sær sjálvum, konu og børnum ella øðrum, hann hevur ábyrgdina av, og er harfyri ikki fullgødur samfelagslimur. Hugsdi tí um trygging, áðrenn ov seint er!

Almenn vaccination

verður í býráðssalinum týsdagin 22. august 1939 kl. 3 seirapartin.

Eftirlit av koppum verður 5. september 1939 kl. 3 seinnapartin á sama stað.

Tórshavnar býráð, 16. august 1939.

Tandlæge Kaaber

bortrejst ca. 3 Uger. Klinikken aaben som sædvanlig.

Ænsa eftir heilsuni. - Et Smertlikat Molin - Skálavík.

Keypið frá teimum, sum lúsa í „Føroya Social-Demokrat“

Ymisk tíðindi

Vilja menniskjunnar tenn fara sama veg sum halin? Eina ferð sigast menniskjuni at hava haft hala. Hann hvarv, tí vit høvdu ikki brúk fyri honum. Ein statistikkur frá Guggenheims Tannklinik sýnir, at 50 % av 2 ára gomlum børnum lida av tannasjúku. Koma barnini upp í 5 ár, vaksa procentini til 96. Hovudsorsøkina til hetta tannfelli halda læknarnir vera, at

foreldrin alt ov mikið forða børnunum at útvikla tennnar og góna við at »sulta« á leikum og jagla okkurt hart. Turrur fiskur, fastamat, smørssnur, harðar dryllaskorpur hevur verið smá barnalystur at jagla her á landi.

Arbeidsloysið í Danmark hevur í summar verið hægst av øllum árumum, síðan 1929. Arbeidsloysisprocentini eru 11. Á somu tíð í fjor vóru yvir 25.000 meiri arbeidsleys enn nú. Allir sakligir menn eru á einum máli um, at henda stóra arbeidsloysislekkanin er ein frukt av ríkisstjórnarinnar stóra tiltøkum ímóti arbeidsloysinum. — Her heima eins og í Danmark hava íhaldshlud verið ovurfein yvir at vísa á, hvussu maktarleys ríkisstjórnin stendur yvir fyri arbeidsloysinum. Men nú, tá ið arbeidsloysi er við at tapa, tuga tey.

Sildaveiðan á Bornholm er heilt misneyðað í summar. Sildasolasamlagið fyri Bornholm í Keypmannahavn hevur bert selt 30 pct. av tí, ið selt var í fjor. Hetta sigur tað sama sum, at fiskimaðurin á Bornholm ikki fær eitt oyra, tá ið útreiðslurnar eru góldnar.

„Tað vóru als ikki Norðmenn men Danir, ið nomu land í Íslandi og bygdu tað á fyrsta sinni.“ sigur hin íslendski ríkisarkivarurin Bjarni Gudmundsson á einum norðlendskum fundi í Keypmannahavn. Og